

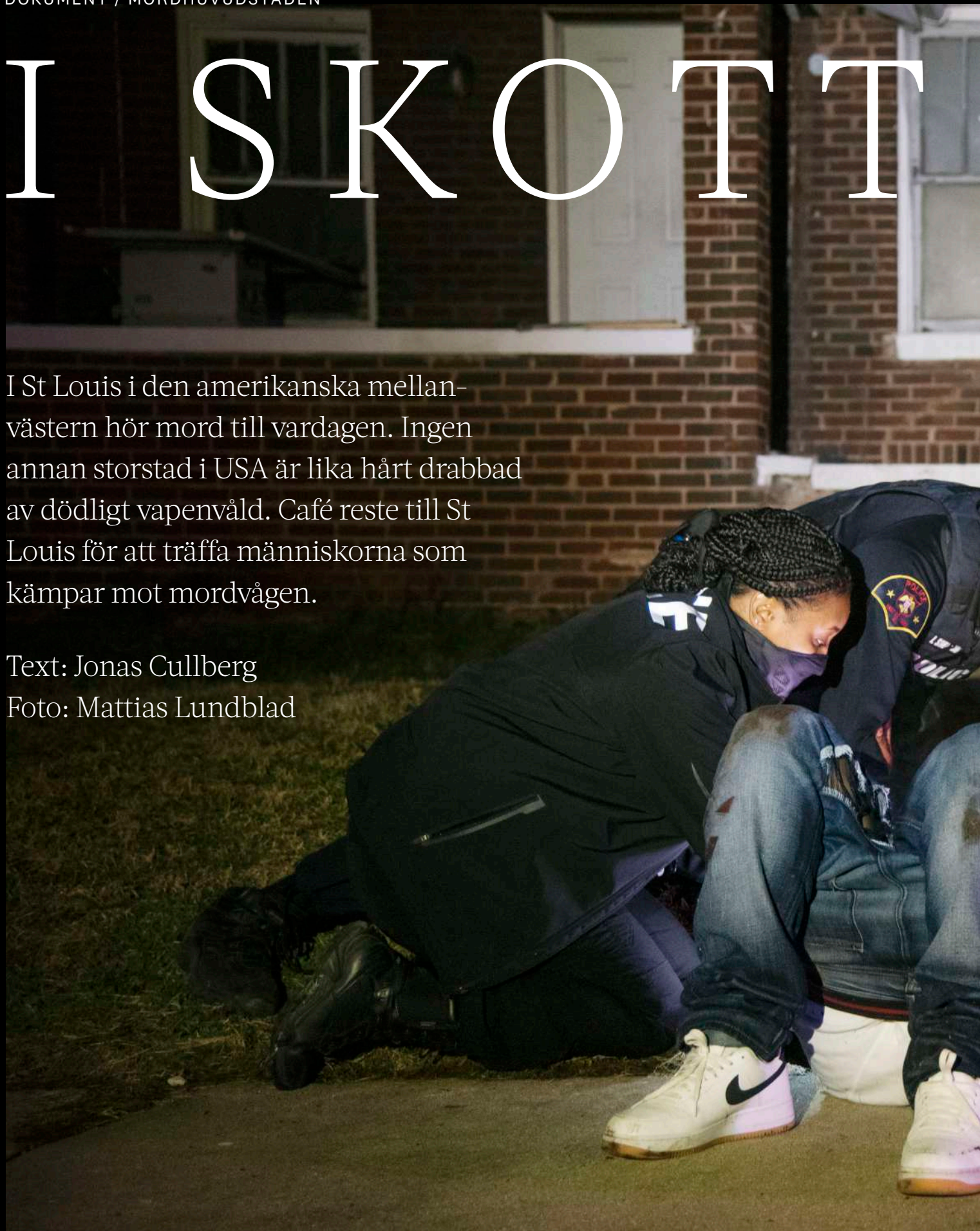
DOKUMENT / MORDHUVUDSTADEN

I SKOTT

I St Louis i den amerikanska mellanvästern hör mord till vardagen. Ingen annan storstad i USA är lika hårt drabbad av dödligt vapenvåld. Café reste till St Louis för att träffa människorna som kämpar mot mordvågen.

Text: Jonas Cullberg

Foto: Mattias Lundblad

LINJEN

”Det är lika lätt att få tag i en pistol här som att köpa läsk.”

Norra St Louis stadslandskap susar förbi utanför rutan på den vita skåpbilen. Vi passerar rad efter rad av övergivna villor med igenspikade dörrar, balkonger som hänger på snedden och trasiga fasader som färgats svarta av sot från bränder. I snömodden rör sig två kvinnor ostadigt fram mitt i gatan, förbi spritbutiker och enkla små kyrkor. De viker av när vi kör förbi.

”Där sköts min brorsa ihjäl förra året”, säger Steve Thomas som sitter bakom raten och pekar mot en vattensjuk gräsmatta intill ett lägenhetsområde.

Utanför flera av de fortfarande bebodda villor som vi passerar sitter skyltar med texten ”We Must Stop Killing Each Other” nedstuckna i marken. Samma budskap finns på de flygblad som Steve Thomas och hans kolleger LaDon Merriweather och Jeremy Rhones har med sig i bilen. Vi är på väg till vad de kallar ”St Louis mest ökända bensinmack”, som tidigare tillhörde mackkedjan Mobil.

”Folk har döpt den till ’Murder Mobil’”, förklarar Steve Thomas.

Om det verkligen är stadens farligaste mack vet jag inte, men Natural Bridge Avenue som vi kör för att komma dit har rankats som den vägsträcka i USA som statistiskt sett är hårdast drabbad av dödligt vapenvåld.

De tre männen i skåpbilen arbetar för organisationen Better Family Life med att medla i konflikter i St Louis. På deras flygblad står ett telefonnummer och texten:

”Känner du till en konflikt som riskerar att leda till vapenvåld? Besök oss måndag till fredag. För omedelbar hjälp, ring vår dygnet-runt-öppna hotline”.

Steve Thomas, LaDon Merriweather och Jeremy Rhones har själva erfarenhet av livet på gatorna i norra St Louis. LaDon var en gång medlem i det rödklädda gänget Bloods och har suttit fem år i fängelse för bland annat misshandel och cracklangning.

”När jag var 22 år gammal var jag chef över langningen i sju kvarter. En 22-åring ska inte ha så mycket makt. Sedan blev jag skjuten. Kulan sitter fortfarande kvar i ryggraden”, berättar LaDon Merriweather.

”Jag var en del av problemet, nu försöker jag vara en del av lösningen”.

LaDon Merriweather pekar ut genom fönstret mot Natural Bridge Avenue.

”Det där är ’Teddybear Lane’. När någon blivit skjuten brukar folk sätta upp minnesplatser med nallebjörnar. Det ser man ofta här”.

Vi hoppar ut ur bilen vid Murder Mobil, som ligger mellan ett billigt motell och en chop suey-restaurang. Att våldsamma uppgörelser i St Louis ofta sker på bensinmackar hänger ihop med att de fungerar som mötesplatser i kvarteren där de ligger.

”Vi har nästan inga matbutiker här, så det är till bensinmackarna alla kommer för att handla”, säger LaDon Merriweather.

”Det är här man köper rullpapper, mjölk till barnen och fyller på mobilen. Om folk har konflikter med varandra är det här de träffar på varandra”.

Dessutom är bensinmackarna en knutpunkt för annan typ av shopping. En grupp män står och hänger utanför Murder Mobil och småpratar i kylan. En kille med en cigarett i mungipan vinglar fram och byter med en halvdiskret handskakning två femdollarsedlar mot en liten påse med vitt pulver. Langarna känner igen LaDon Merriweather och Steve Thomas, hälsar glatt och frågar om de kan hitta jobb åt dem.

Jeremy Rhones, som suttit tyst hela bilfärden är ute vid bensinpumparna och delar ut flygblad. Förutom att sprida ordet om Better Family Life är flygbladen ett sätt att initiera kontakter och samla information om vilka konflikter som är på gång just nu. Men Jeremy Rhones stöter på motstånd när han försöker prata med en man i 45-årsåldern som kommer ut från macken.

”Hej, jag arbetar med att deeskalera våld för Better Family Life”, börjar han, men mannen sveper avvärande med handen och vill inte ta emot något flygblad.

”Jag har en konflikt men den kommer inte gå att deeskalera. Jag kommer att döda den jäveln när jag ser honom”, fräser

För en ljusare framtid

LaDon Merriweather delar ut flygblad utanför den ökända bensinmacken ”Murder Mobil” vid Natural Bridge Avenue, den vägsträcka i USA som statistiskt sett är hårdast drabbad av dödligt vapenvåld.

mannen. Han drar upp sin tröja och visar en pistol nedstucken i skärpet, innan han hoppar in i sin bil och kör ut på Natural Bridge Avenue.

LaDon Merriweather ler och skakar på huvudet åt det som hänt.

”Det är lika lätt att få tag i en pistol här som att köpa läsk”.

▼
Columbine, Newtown, Orlando, Parkland. De värsta massskjutningarna i USA och platserna där de inträffat har skrivit in sig i landets samtidshistoria. Men av alla de människor som skjuts ihjäl i USA sker en bråkdel i sådana medieuppmärksammade vansinnesdåd. I skymundan pågår ett mer lågintensivt dödligt vapenvåld i fattiga svarta kvarter i städer som St Louis, Baltimore, Chicago och Philadelphia. De senaste fem åren har St Louis, en stad något mindre än Malmö, på gränsen mellan Mellanvästern och Södern i delstaten Missouri, varit den amerikanska storstad med flest mord i förhållande till invånarantal. Mordtalen per 100 000 invånare är tio gånger större än genomsnittet i landet och i nivå med El Salvador, det land i världen med värst siffror, enligt FN:s ranking.

Våldet är starkt koncentrerat till en liten del av St Louis: Två tredjedelar av morden sker i stadens fattiga norra del. Förra sommaren fick stadens många mord en del uppmärksamhet i amerikanska medier sedan 18 barn skjutits ihjäl bara under sommaren, de flesta efter att ha träffats av kulor som var avsedda för någon annan. Men i regel sker mördandet i St Louis i det tysta. Få av dåden klaras upp.

Maria Miller ryser till, kanske av kylan den här gråa januaridagen eller av minnena som väcks till liv av platsen vi befinner oss på. Men hon vill visa vad som hände här. En rapport från St Louis-polisen från den 24 november 2014 konstaterar torrt:

”Polis svarade på ett larm om skottlossning och vid ankomsten hittades offret i en trädgård, medvetlös. Offret hade flera skottskador och dödförklarades på platsen. Utredningen pågår fortfarande”.

”Jag gillar verkligen inte att komma hit, jag har inte varit här på flera år. Men tiden har sin gång och det är dags nu”.

Mannen var Maria Millers 23-åriga bror Harrol. Platsen en ödetomt på en gata i norra St Louis, vid ett hus täckt av murgrova som tränger in genom de tomma fönstren. Varannan villa på gatan är övergiven.

”Det var här det hände”, säger Maria Miller, och pekar mot trädgården som är full av plastflaskor och annat skräp.

”Några killar från området där min son Courtney gick i skolan hade lockat hit

USA:s farligaste stad

66,1 mord per 100 000 invånare gör att St Louis är den amerikanska storstad som har högst andel mord. En titel staden har hållit fem år i rad. 90 procent av mordoffren är svarta.

honom och Harrol. Polisens teori är att de var ute efter Harrols gevär. Han var inte någon brottsling, men gillade vapen och hade flera stycken. De här killarna ville ha en AR-15 och det verkar som om de lurade Harrol att komma hit med vapnet. Courtney lyckades fly och sprang därifrån. När polisen hittade Harrol var alla hans fickor ut- och invända”.

Några män står och mekar med en bil och betraktar oss tyst. En äldre kvinna skyndar in i ett av husen.

”Jag tycker synd om de gamla människorna i det här kvarteret. En gång, när det var bättre tider, kämpade svart arbetarklass hårt för att flytta hit. Nu barrikerar de sig inomhus och vågar knappt komma ut”, säger Maria Miller och pekar mot ett av de övergivna husen.

”Det där var en gång fina hus. Men nu använder folk dem för att gömma vapen och droger”.

Courtney hann aldrig vittna. Maria Miller kliver in i sin Dodge Challenger med registreringsskylten ”SUNZ”, en hyllning till hennes båda söner, för att visa oss nästa plats. En knapp månad efter Harrols död, på julafton, dog Courtney när han körde genom området Fountain Park. Bilen kraschade in i en mur, några kvarter från där Harrol dog. Courtney hittades i förarsätet med ett skott i huvudet. Han var fortfarande vid liv, men dog utanför sjukhuset. Inte heller detta mord har klarats upp.

▼
Vår närvaro väcker intresse. En kille i dreads vandrar fram och tillbaka längs med vägen och tycks försöka höra vad vi pratar om.

”Det där är en langare, låt oss inte få honom att tro att vi tar bilder på honom”, säger Maria tyst.

En man i en skåpbil stannar till och kollar läget.

”Är allt okej”, frågar han.

”Ja, vi håller på med en artikel här”, säger Maria Miller. Hon är obekvämd med att vara här. Det är som om hon ser Fountain Park som en levande organism, ett monster som tog hennes barn.

”Jag är inte rädd, men det här kvarteret dödade min son. Ingen här pratar med polisen, men de pratar med varandra. Alla här vet vad som hände och varför. Men vi kanske aldrig får veta”.

Strax efter Courtneys död kom Maria Miller hit tillsammans med några av sonens college-kompisar för hålla en sorgceremoni på mordplatsen.

”Vi gjorde en minnesplats med teddybjörnar och ballonger och stod i en ring och bad där borta”, säger hon och pekar.

”Jag hörde ett klickande ljud när vi bad, öppnade ögonen och såg att en kille satt i en bil en bit bort och osäkrade sitt vapen. Då bestämde jag mig för att aldrig mer komma hit. Sedan fick jag höra att någon hade förstört minnesplatsen”.

Dödens kvarter

Maria Millers 23-årige bror blev mördad på en ödetomt i norra St Louis 2014. Knappt en månad senare sköts hennes son, som blev vittne till mordet, ihjäl några kvarter bort. Morden klarades aldrig upp.

Maria Miller säger att hon fortfarande inte förstår vad Courtney gjorde i den här delen av stan. Kanske hade han kört vilse, spekulerar hon. Han körde längs med en enkelriktad väg.

”Polisen tror att Courtney blev skjuten av samma personer som dödade Harrol eftersom han var ett vittne. Men jag tror inte det”.

Området där Harrol sköts kontrolleras av Bloods medan kvarteret vi är i nu hör till deras fiender, det blåklädda gatugänget Crips.

”Det är väldigt stor rivalitet mellan kvarteren. Någon från det området skulle inte kunna komma hit och döda någon”, säger Maria Miller.

Två män dyker upp efter att ha stått dolda bakom en mur, följt av en tredje en liten stund senare. De försvinner i väg.

”Det där var en drogdeal, man ser bara vita personer här om de har kommit hit för att köpa droger”, säger Maria Miller.

Utöver sorgen innebär det ofta ett stigma i St Louis att förlora sitt barn till vapenvåld.

”Folk tänker ofta att ”jaha, den där killen

som dog var nog själv våldsamt”. De undrar vad föräldern har gjort för fel. Men du behöver inte ha gjort något fel”.

Maria Miller växte upp i norra St Louis och blev mamma som femtonåring. När Courtney var elva år gammal bestämde hon sig för att han måste få en bättre framtid och att han inte kan gå i skolan här. Hon köpte ett hus i ett lugnare område norr om stan, började studera för att visa Courtney att det är möjligt och tog en examen i socialt arbete.

”Jag ville skydda Courtney från gatan, för jag vet vad som händer med svarta pojkar här. Jag såg till att hela hans liv handlade om kyrkan och om idrott. Han spelade fotboll, brottades och höll på med friidrott. Så han kände inte till livet i sådana här kvarter”, säger Maria.

”Ibland frågar jag mig om det kostade honom livet, att jag skyddade honom för mycket. När jag träffade min pastor efter att Courtney dött grät jag och sa: ’Jag försökte verkligen uppfostra honom på rätt sätt, jag ändrade mitt liv för hans skull.’ Pastorn började också gråta och svarade att ’du försökte inte bara, du gjorde det. Jag såg att du gjorde det’”.

St Louis är en av USA:s mest segregerade städer. Gatan Delmar Boulevard går som en inofficiell gränslinje, ”The Delmar Divide”, mellan det fattiga och vanskötta norr, med nästan uteslutande svarta invånare, och St Louis mer välmående och övervägande vita södra del. Det är skilda världar: i söder finns pittoreska stads kvarter som är kända för sina bluesbarer, grillrestauranger och hockeylaget St Louis Blues som vann NHL förra året. I norr: övergivna hus och en vardag präglad av våld.

Under decennierna kring 1900-talets början flyttade många svarta från sydstaterna till St Louis för att arbeta i stadens fabriker. De hade flytt från Ku Klux Klans framfart och Söderns raslagar, men de mötte svår diskriminering även här. St Louis var en av de första städerna i USA att införa lagar som hindrade svarta från att köpa bostäder i vita stadsdelar. För svarta var norra St Louis ett av få områden där de hade möjlighet att slå sig ner. När lagarna försvunnit har segregationen levt vidare, bland annat genom att det varit praktiskt taget omöjligt för invånare i svarta stadsdelar att få bostadslån.

St Louis har drabbats av samma öde som många andra städer i den amerikanska Mellanvästerns postindustriella ”rostbälte”. Nedlagda fabriker och försvunna arbetstillfällen har gjort att staden krympt från 850 000 invånare 1950 till drygt 300 000 i dag. Fattiga svarta har blivit kvar i norra St Louis, medan vita invånare har flyttat till de södra förorterna.

Staden verkar ha gett upp när det gäller norra St Louis och har slutat investera. Det har lett till en dominoeffekt där fler och fler kvarter förfaller och de som har råd fortsätter att flytta därifrån. Vart femte hus står övergivet i norra St Louis. En lokalpolitiker har startat ett program där man kan köpa förfallna hus för en dollar styck, om man lovar att rusta upp dem. Sådana uppställningsinitiativ har bidragit till att mordsiffrorna i städer som New Orleans har minskat, enligt studier. Men i St Louis har hittills få nappat på erbjudandet.

Norra St Louis sitter fast i samma onda cirkel som så många fattiga stadsdelar i USA: Dåliga skolor, hög arbetslöshet, inga investeringar i området från företag eller stad, förslumning och övergivna byggnader skapar förutsättningar för desperation och våld. Vapenvåld gör i sin tur att fastighetsvärdena, liksom företags intresse för att satsa i området, minskar ännu mer.

Det finns dessutom en djup misstro mellan polisen och den svarta befolkningen i St Louis, och det råder en utpräglad tystnadskultur. Den som pratar med polisen

om en skjutning riskerar att stämplas som tjallare och kan råka mycket illa ut. Det gör mord svåra att utreda för den underbemänskade polisen, vilket ytterligare stärker misstron från lokalsamhället. Minnena lever också kvar av dödsskjutningen av den svarte 18-åringen Michael Brown sommaren 2014, i St Louis-förorten Ferguson, som ledde till kravaller och landsomfattande protester mot polisvåld mot svarta.

✓ **Vilka situationer leder till vapenvåld?** James Clark, en bredaxlad exmilitär med rakat huvud som leder Better Family Lifes våldsförebyggande verksamhet, suckar och förklarar att det kan handla om precis vilka småsaker som helst. Folk som bråkar om en parkeringsplats. Tjafs på nattklubbar. Småkonflikter på arbetsplatser. Någon flörtar med någon annans flickvän. Hot på Facebook och Instagram.

”Nyligen avstyrde vi en konflikt med mordhot i sociala medier som handlade om en skuld över ett par tenniskor”, säger James Clark.

Våldet kryper längre och längre ner i åldrarna.

”Häromveckan sköt en 14-åring ihjäl en 13-åring. Barnen här föds in i ett totalt dysfunktionellt samhälle där vapenvåld är förväntat och accepterat”.

James Clark växte upp i St Louis, men gav sig i väg och tog värvning i mitten av 1980-talet när crackepidemin bröt ut i staden.

”På den tiden undvek folk att skjuta om kvinnor och barn var med. Killar var noga med att ha sin flickvän med sig, för ingen skulle försöka skjuta dig om du var i sällskap med din tjej. Nu skjuter de sönder din mammas hus om de är ute efter dig och inte hittar dig”.

Forskning från universiteten Harvard och Yale visar att vapenvåld sprider sig på samma sätt som ett smittsamt virus. När en person utsätts för våld ökar risken dramatiskt

för att han eller hon blir offer på nytt – eller själv tar till vapen. Våldet sprider sig i personens bekantskapskrets genom hämndaktioner och genom att människor i offrets närhet skjuts av misstag. Gradvis förändras normerna i samhället och grovt våld blir allt mer accepterat. Epidemin växer. Det är för att stoppa den spridningsprocessen som Better Family Life medlar i konflikter så tidigt som möjligt.

”Vi vet redan att fattigdom är grundorsaken till våld, men det kommer att ta fem generationer att komma åt det problemet om vi arbetar riktigt hårt”, säger James Clark.

”Vi har inte fem generationer på oss”.

hans jobb, en storväxt 21-åring som kallas ”Fat Boy”, hotat att skjuta ihjäl honom. Båda männen har tillgång till vapen. Andra anställda på butiken har ringt till Better Family Life och bett om hjälp.

Målet med medlingarna är att de stridande parterna ska skriva under en överenskommelse om vapenvila och om att inte hämnas. Om konflikter inte går att lösa försöker Better Family Life skicka i väg den ena parten från stan tills situationen lugnat ner sig. I förra veckan satte de en kille på en buss till släktingar i Houston, Texas, enkel resa, eftersom några hotade att döda honom.

”Häromveckan sköt en 14-åring ihjäl en 13-åring. Barnen föds in i ett dysfunktionellt samhälle där vapenvåld är förväntat och accepterat.”

✓ **En fredagseftermiddag inne** på Better Family Lifes högkvarter i norra St Louis pågår ännu en medling. Det har brutit ut ett bråk på en matbutik några kvarter bort. En 33-åring vid namn Sam har jobbat i kassan i butiken men tvingats sluta – en svår smäll i en stadsdel med extremt hög arbetslöshet. Enligt Sam har den som tagit

Carl Smith, en pensionerad St Louispolis som arbetar för Better Family Life, och den före detta gängmedlemmen LaDon Merriweather har pratat med butiksinnehavaren, Fat Boy och vittnen i butiken. Nu sitter vi tillsammans med Carl Smith i ett litet rum och väntar på Sam, som bett att få komma in och prata. Han har skrivit under en överenskommelse om

>>

Blodigt nytt år

Nyårsafton blev blodig i St Louis. Bara under årets första timmar sköts 14 personer, varav 5 dog. En av dem som skottsbadades var 16-åringe DeAndre (t v).

– Det hände på tolvslaget. På nyårsafton ska alla skjuta med sina vapen. En kompis lekte med sin pistol och råkade träffa mig i låret. Jag förlorade en hel del blod, det är ren tur att jag inte dog.

vapenvila med Fat Boy, men är inte nöjd.

”Allt som Sam har sagt har visat sig vara lögn”, säger Carl Smith, en stor Buddhahlik man med en guldlänk runt halsen och svart fedorahatt. Enligt butiksinnehavaren fick Sam sparken eftersom han har drogproblem och stal pengar från kassan. Sam använder kokain och ecstasy på jobbet och har hotat kunder och folk i kvarteret, enligt vittnena.

”Det är Sam som hotat att döda Fat Boy, inte tvärtom. Han kommer nog att fortsätta ljuga nu”.

Sam kommer in i rummet, med ansiktet täckt av ett munskydd. Carl Smith hälsar honom välkommen och frågar om han tänkt på att ge sig in i drogrehabilitering.

”Varför det?” säger Sam ilsket. Jag behöver ett nytt jobb, inte rehabilitering!

”Jag håller inte på med sånt där, jag har tre barn som jag försöker ta hand om. Jag röker gräs på kvällen eftersom jag har svårt att sova, men vem gör inte det? Jag behöver ingen drogbehandling! Jag vet inte vad den där feta lata jäveln Fat Boy har sagt till dig”, säger Sam och knyter näven.

”Jag borde ta hand om honom ...”

Sam inleder ett långt resonemang om att han inte har hotat någon.

”Allt du hört från Fat Boy är en lögn. Jag är inte rädd för honom, men jag är orolig för att hans bröder kommer att göra nåt mot mig”.

Carl Smith lyssnar med ett lugn som om han satt i ett varmt bad.

”Jag är inte ute efter att avgöra vem som har rätt eller fel. Det enda jag vill är att ingen ska bli skjuten”, säger han.

han känner sig trängd. Men det är bra att han skrivit under kontraktet. Så länge han inte går tillbaka till butiken tror jag att det är lugnt”, säger Carl.

Virusspridningen tycks ha stoppats, åtminstone den här gången.

Sociala problem, fattigdom och vapenvåld som en epidemi är några förklaringar till situationen i St Louis. Men det finns dessutom ytterligare en komponent: Missouri har mycket tillåtande vapenlagar, framför allt anpassade för delstatens vidsträckta landsbygd. Vem som helst som är 19 år gammal eller äldre har sedan 2016 rätt att bära vapen, synligt om man vill, utan något specialtillstånd.

”Jag har förstås blod på händerna”, säger Al Rothweiler, som vi träffar i hans vapenbutik Mid America Arms i södra St Louis, apropå våldet i staden. Men han säger det ironiskt.

”Det sorgliga är att de som är i störst behov av skydd och som bor i de fattigaste stadsdelarna inte har råd att köpa en pistol för 600–700 dollar. Och så säger folk att det är fel att sälja rimligt prissatta vapen ...”

Al Rothweiler berättar att de många skjutningarna i St Louis får hans försäljning att öka.

”Folk berättar saker när de står i kassan. De känner någon som attackerats eller har hotats själva och vill göra någonting för att skydda sig. Under kravallerna i Ferguson trefaldigades vår försäljning över en natt. Folk insåg att oavsett hur snabbt polisen kommer så är en pistolkula snabbare.”

Längs med väggarna på Mid America Arms hänger rad efter rad av pistoler av märken som Smith & Wesson, Ruger och Glock, vid sidan av halvautomatiska gevär. Al Rothweiler plockar fram en Smith & Wesson 642, en liten silverfärgad behändig pistol som är ett av de vapen han rekommenderar till folk som vill skydda sig mot våldet i St Louis.

”Om en kvinna har en silverfärgad pistol i handväskan är det lättare hänt att någon skymtar den och blir rädd när hon öppnar väskan. Men synligheten är en fördel också. Om någon drar fram en silverfärgad pistol blir det en snabbare avskräckande effekt”, säger Al Rothweiler.

Eftersom så många vapen cirkulerar i St Louis blir mängder av dem stulna från bilar och villor och försvinner ut på svarta marknaden. De flesta vapen som används i våldsbrott är köpta på illegal väg. Att så många St Louis-bor är beväpnade gör att steget är kort till att bråk leder till dödligt våld. Men Al Rothweiler tror inte på striktare vapenlagar som recept mot våldet i St Louis.

Vapen till alla

Vem som helst som har fyllt 19 år har, sedan 2016, rätt att bära vapen utan specialtillstånd i Missouri. ”Jag har förstås blod på mina händer”, säger vapenhandlaren Al Rothweiler.

”Vi ska försöka fixa ett jobb till dig. Men det kommer inte att gå om du fortsätter använda droger”, säger Carl Smith.

”Vad snackar du om?” säger Sam.

”Jag har pratat med din chef. Jag var polis i 22 år”, säger Carl Smith och halar fram sin polisbricka.

”Jag har gått i pension, men jag vet vad jag sysslar med”.

Sam har en slagen mans kroppspråk. Han begraver huvudet i händerna, vaggas fram och tillbaka, möter inte Carls blick.

”Den bästa lösningen är att du inte går tillbaka till butiken och att vi hjälper dig att hitta ett nytt jobb. Har du skrivit något om Fat Boy på sociala medier?”

”Nej”.

”Bra”, säger Carl Smith.

Sam har fått nog. Han går ut ur rummet, och muttrar till Carl Smith på vägen:

”Du borde byta jobb”.

Är faran över? Expolisen tror att det kan gå åt endera hållet.

”Han verkar vara på ett mörkt ställe nu,

”Det drabbar bara laglydiga människor. Kriminella lyder inga sådana lagar. Vapen som vi säljer för 500 dollar dyker upp på gatan för det dubbla. Folk betalar gärna dyra priser för att slippa bakgrundskoll och för att det inte ska gå att spåra vapnet”.

Såväl polisen som experter på vapenvåld på Washington University i St Louis har en annan syn på läget och anser att de lättillgängliga vapnen och de liberala lagarna är viktiga orsaker till massdöandet i staden. Polisen har också sett en ökning av stöldrarna av lagligt köpta vapen. Och den stora tillgången i St Louis gör att våldet sprider sig till stadens grannar.

På andra sidan bron över Mississippi-floden ligger East St Louis. Staden i Missouri granndelstat Illinois fungerar på många sätt som en del av St Louis. Vapen, brottslighet och människor rör sig obehindrat över bron och de båda tvillingstäderna delar samma problem: fattigdom, övergivna byggnader, extremt vapenvåld. Många åker också från St Louis till East St Louis för att festa på stadens klubbar och kasinon.

Om St Louis är storstaden med högst antal mord per invånare så är East St Louis med drygt 26 000 invånare den stad, alla kategorier, med värst siffror i USA i förhållande till befolkningsmängd. Vi har kommit hit för att följa med polisen på ett arbetspass, en natt i USA:s farligaste stad. Att East St Louis en gång såg annorlunda ut och liksom St Louis var en blomstrande industristad vittnar dess ruiner om. Här finns övergivna nattklubbar och fallfärdiga byggnader. En sönderrostad skylt på en tom parkeringsplats välkomnar kunder till ”Posh Limousine Service”, med röda sirliga bokstäver. Men det var länge sedan någon behövde en limousin i East St Louis. I dag är det här en av USA:s fattigaste städer. Mitt i centrum tronar The Spivey Building, East St Louis enda skyskrapa, som under stadens glansdagar på 1950-talet var den mest exklusiva kontorsadressen. Nu är det

Mord på schemat

En kort bön inför kvällspasset på polisstationen i East St Louis. Staden med drygt 26 000 invånare har värst mordsiffror i USA i förhållande till befolkningsmängd.

bruna höghuset övergivet sedan flera decennier, fönstren gapar tomma och den skitiga fasaden är nedklottrad. En ensam kvinna med några tillhörigheter i en kundvagn lunkar fram i det snöblandade regnet på trottoaren när vi står och tittar upp mot Spivey Building.

”Ska ni med in?” frågar hon.

Vi tackar nej till erbjudandet, kvinnan försvinner runt hörnet av Spivey Building och vi går ett kvarter bort till East St Louis polisstation.

Där står sex poliser med sina huvuden böjda och händerna på ett bord, försjunkna i en kort bön innan kvällspasset börjar på East St Louis gator.

”Herre, välsigna oss alla så att vi kommer oskadda hem till våra nära och kära, att vi inte råkar ut för några olyckor och att vi kan utföra våra plikter efter bästa förmåga,

amen”, säger en av poliserna.

”AMEN”, ropar de fem andra i kör.

En kort stund senare sitter vi i bilen med konstapel Isaiah Sherrod, med sju år i tjänsten.

Larmet i polisradion kommer klockan en minut i åtta: någon har hört skottlossning på North 41st Street. Isaiah Sherrod trär på sig ett par svarta handskar och trycker gasen i botten.

”Det är som om det vilar en förbannelse över det där området, det är många mord där”, säger han.

Vi passerar förbi en stängd närbutik.

”Där blev min bror ihjälskjuten”, berättar Isaiah Sherrod i förbifarten.

”Mitt på dagen, efter att han hamnat i ett gräl. Det gjorde att jag bestämde mig för att bli polis”.

Isaiah Sherrod sänker farten och vi glider sakta in på North 41st Street. Gatan ligger mörk, det är mycket glest mellan belysningen. Det är ett område med låga tegelvillor, där vissa ser ganska välskötta ut. Ett av husen har en presenning över hela taket, och på garageuppfarten står en bil utan frambäck. Vi kommer dit åtta minuter efter att larmet gick, men inte en människa syns till och det är alldeles tyst.

Isaiah Sherrod kisar och sveper med blicken över gatan. När bilens strålkastarljus träffar trottoaren intill en villa syns

>>

”Oavsett hur snabbt polisen kommer så är en pistolkula snabbare.”

plötsligt två gestalter. En man står böjd över en annan som ligger på rygg. Blod pumpar ut ur ett skottsår i sidan på den liggande mannens överkropp, och hans ansikte är gråaktigt.

Ytterligare tre polisbilar bromsar in på platsen. En av poliserna ber den skjutne mannens vän att gå in och hämta tygstycken, för att stoppa blödningen. De öppnar hans munkjacka, och t-shirten under är indränkt i blod.

”Det här är riktigt illa, jag kommer inte att klara mig”, kvider mannen, som fortfarande har ett fast grepp om sin mobiltelefon i högerhanden.

Folk som blivit skjutna brukar beskriva känslan på olika sätt: som ett extremt kraftigt bisticck, eller en brännande känsla, eller ingenting alls. Mannen på marken grinar i svåra smärtor.

”Låt mig inte dö, snälla. Jag måste till sjukhus”.

Det ångar ur skottsåret i den kyliga kvällsluften.

”Fortsätt prata med oss, det kommer att bli okej, du kommer inte att dö i dag”, säger polisen Danielle Moore som håller hans vänsterhand i ett fast grepp. Offrets kompis kommer ut med ett par handdukar som Isaiah Sherrod och en kollega pressar mot skottsåret för att stoppa blödningen. Sedan försvinner kompisens diskret i väg.

”Vet du vem som sköt dig?” frågar Isaiah mannen, som heter Otis.

”Jag vet inte”, svarar Otis.

En bit bort på gatan intill trottoaren hittar Isaiah Sherrod en Glock-pistol med blodfläckar på kolven. En ambulans rullar in, två sjukvårdare hoppar ut, lägger upp Otis på en bår och kör i väg. Hans telefon ligger kvar på marken, och ger ifrån sig glad melodi.

Väpnad konflikt

194 personer mördades i St Louis under 2019. Alla utom 11 med skjutvapen. I Sverige, med 10,12 miljoner invånare, konstaterades 108 fall av dödligt våld, varav 43 med skjutvapen, år 2018.

kompis hus och var på väg mot hans bil när någon sköt från andra sidan vägen. Men hon hann inte se vem det var. Det är andra skottlossningen på kort tid utanför det där huset, som är en känd plats för försäljning av droger. Isaiah Sherrod tror att Glock-pistolen på gatan tillhör Otis och att han sköt tillbaka mot angriparen.

”Det är blod på den och jag är ganska säker på det kommer från honom”, säger

rod. Han ger Otis femtio procents chans att överleva.

”Jag hade en kompis som blev skjuten för ett par månader sedan, och det var en liknande situation där han kunde prata och allting. Men så fort han kom till sjukhuset avled han. Det är svårt att säga vad som kommer att hända med den här killen”.

✓

Fem polisbilar står parkerade runt brottsplatsen, blåljusen sveper över villorna och flera poliser lyser med ficklampor på vägen på jakt efter tomhylsor. Men trots uppståndelsen kommer ingen av de boende ut på gatan och tittar. Folk är hemma, men gardinerna är fördragna.

”Den som är för nyfiken riskerar att stämplas som tjallare och kan råka illa ut, förklarar Isaiah Sherrod. Att hitta vitnen blir förmodligen omöjligt”.

En kriminaltekniker undersöker brottsplatsen medan Isaiah Sherrod spårar av vägen med sin bil. Vi väntar. Klockan har passerat midnatt.

”Det är ganska lugnt så här års jämfört med sommaren. Då är det skottlossningar non-stop. Folk hänger ute mer när det är varmt, och ser sina fiender på gatan”.

35-åriga Isaiah Sherrod växte upp i ett fattigt hem i East St Louis och bor nu strax utanför stan med sin familj.

”Det finns inga möjligheter, inga jobb, ingenting.”

Någon ringer till honom, gång på gång.

Isaiah Sherrod gör ett snabbt förhör med Otis flickvän, en ung tjej i cornrows som bevittnade skottlossningen. Hon berättar att hon och Otis kom ut från deras

Isaiah. Det verkar inte ha varit något spontant dåd. Någon var ute efter Otis, visste att han var i huset och att han var på väg ut.

”Ingen skulle bara sitta utanför och vänta i den här kylan”, säger Isaiah Sher-

”Men jag vill få bort mina barn härifrån. Det finns inga möjligheter, inga jobb, ingenting”.

Plötsligt hörs ett dovt smattrande i luften. Alldeles nära. Det kommer ett nytt larm om skottlossning, bara ett par kvarter bort och Isaiah Sherrod startar bilen.

När vi kommer fram ett par minuter senare möter vi en man i 50-årsåldern med vild blick.

”Min dotters expojkvän och hans kompisar sköt just rakt in i huset. Jag ska döda honom! Jag bryr mig inte om någonting, om jag hittar honom innan ni gör det kommer jag att döda honom!”

Det visar sig att mannens 17-åriga dotter var på besök hos en kompis, som bor i huset. När vi kommer in sitter en familj med tre barn i vardagsrummet. Det är skotthål i ytterdörren och väggarna. 17-åringens ex, som hon även har ett barn med, har hamnat i konflikt med hennes nuvarande pojkvän, bland annat för att han blockat honom på Facebook. De har hotat varandra i sociala medier. Expojkvännens körde hit med sina kompisar och försökte få 17-åringen att komma ut. Hon vägrade och han sköt mot huset.

”När de var här utanför släckte jag ljuset”, berättar dottern i familjen.

”Så fort jag släckte började de skjuta”.

Det är ren tur att ingen skadats. Familjen verkade ganska oberörd när vi först kom in, men nu börjar mamman och två av de små barnen att snyfta tyst. Chocken sätter in. 17-åringens pappa står stilla och sparar ut genom fönstret, utan att säga ett ord, för att se om männen kommer tillbaka. Isaiah Sherrod tittar runt i rummet efter pistolkulor. Den yngste sonen i familjen, kanske sju år gammal, rycker mig i jackan och ber mig ta ett steg åt sidan. Han pekar på en kula som ligger alldeles intill där jag stod.

Isaiah Sherrod frågar den 17-åriga tjejen om hon har ett foto på sin expojkvän. Hon visar upp en bild på en ung kille med kaninöron, tagen med ett snapchat-filter.

”Har du en bild utan filter?” frågar Isaiah Sherrod.

Det rör sig helt uppenbart om en futtig konflikt mellan omogna tonåringar utan konsekvenstänkande. Men i den här staden leder sådana snabbt till dödligt vapenvåld. Isaiah ropar ut i polisradion.

”Vi söker tre svarta män i en Volkswagen Beetle”, beväpnande och farliga.

Mitt i vardagsrummet står ett stort foto uppställt med en bild på en leende tonårskille med en Tommy Hilfiger-t-shirt och breda axlar. En av döttrarna i familjen har en t-shirt med texten ”Rest in peace Mike”.

I bilen förklarar Isaiah Sherrod varför.

”Det sjuka är att sonen i huset hittades

död för tre veckor sedan, med ett skott i bröstet utanför en skola. Han var gravt kriminell och rånade folk i området. Jag har varit här på larm förut, när han hade slagit sin syster. Han skulle skjuta en kille, men den andra sköt först”.

Den 17-åriga tjejen hoppar in i en bil med sin pappa. Han ska sätta henne i säkerhet hos en släkting i en intilliggande stad, men först ska de plocka upp hennes bäbis som är hemma hos expojkvännens i grannbyn Cahokia. Isaiah Sherrod ber henne kontakta polisen i Cahokia så att de kan backa

”De här killarna är inte bara otroligt korkade, de är också fega. Han har en beef med killen, men eftersom han är feg skjuter han mot tjejen i stället”.

Isaiah skakar på huvudet.

”Mentaliteten här nere, alltså. Det finns inget ställe med sådan mentalitet som i East St Louis och St Louis”.

Isaiah Sherrod ringer upp ett sjukhus i St Louis för att höra efter hur det står till med Otis, mannen som sköts tidigare under kvällen. Läget är stabilt och han ska in på röntgen. Otis kommer att klara sig. Det är goda nyheter men betyder också garanterat en sak: att våldsspiralen fortsätter.

Framtidshopp

Frisören Chante Bass driver projektet Cuts and Conversations på Better Family Life, där barn och unga i norra St Louis får gratis hårklippning och möjlighet att prata om sin vardag med en vuxen.

upp henne när hon hämtar barnet hos pojkvännens. Varför försökte han skjuta sitt barns mor, om konflikten dessutom är med hennes nuvarande pojkvän? frågar jag, när tjejen åkt.

”För att han är en idiot”, svarar Isaiah Sherrod.

”Han lever, och han vet precis vem som sköt honom”, säger Isaiah Sherrod.

”Du kan vara säker på att han kommer att hämnas. Gaturättvisa. Det tar aldrig slut”.